

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавнє Товариство, зареєстроване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українській Робітничій Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

8. БЕРЕЗНЯ МІЖНАРОДНІЙ ДЕНЬ ПРАЦЮЮЧИХ ЖІНОК.

Сьогодні, 8. березня, міжнародний день працюючих жінок — робітниць, фармерок, селянок. Цього року цей день є вже святом чималих досягнень трудящої жінки, що мають неабияке значіння для всієї працюючої класи.

Ще так недавно, за нашої такої пам'яті, жінка-робітниця, жінка-фармерка, жінка-селянка не мала майже ніякого значіння в громаді, ні голосу в громадських справах. Вона була подвійною невольницею: рабинею капіталістичного суспільного ладу, разом з чоловіком-робітником, чоловіком-фармером, чоловіком-селянином, і рабинею свого чоловіка дома. Тяжкою була її доля довгі віки. Терпіла вона від дикунських релігійних пересудів, що засуджували її, як "спокусницю" ще від вигаданого "Адама в раю", і як таке створіння, якому приписано було: "да поб'ється мужа свого"; терпіла і від суспільної несправедливості, що ставила її на становищі додатку до чоловіка, предмету його задоволення і знущання.

Сьогодні її становище значно змінилося. З розвитком машинної промисловості за капіталізму, жіночу працю стали використовувати у фабриках і у всіх інших місцях праці, бо вона обходилася капіталістам дешевше, і таким чином в ряди наростаючої класи промислового пролетаріату увійшли мільони жінок-робітниць. Це, в свою чергу, примусило жінок-робітниць організуватися і боротися за свої справи й права як на економічному так і на політичному фронтах. Свідоміша частина організованих робітниць теж зрозуміла неправдивість свого відношення до жінок-робітниць в минулому і стала допомагати їм у їхній організації й боротьбі. З цього виходить користь не тільки для жінок-робітниць, але для всієї працюючої класи.

У зв'язі з важкої боротьби здобуто для трудящих жінок деякі права, яких в минулому вони не мали. Розвинулися організації трудящої жінки майже по всіх країнах світу, а це зміцнило організовані сили працюючої класи.

Але найбільші досягнення дала трудовому жіноцтву пролетарська революція в Росії. Вона освободила мільони робітниць і селянок з рабства, що панувало за царату, і не лише зрівняла їх у всіх правах з чоловіками, але разом з робітниками й селянами зробила їх дійсними господарями своєї освободженої від буржуазії-визискувачів країни. Революція знищила всі нерівні права, від яких страждала жінка-робітниця й жінка-селянка. В Радянських Республіках сьогодні трудящі жінки нарівні з усіми вчаться в школах, виконують таку працю, до якої є в них здатності, охота й здібності, не маючи до економічних і політичних організацій, беруть участь у завідуванні всіма громадськими справами, промисловістю, господарською країни, радять в ріжних урядах і т. д. Сьогодні вони величаво святкують свій досягнення, що їм дала Жовтнева революція.

Досягнення робітниць і селянок в Радянських Республіках є рівночасно досягненнями усього трудящого жіноцтва в світі, бо вони допомагають трудящим жінкам всіх капіталістичних країн з кращим успіхом боротися за їхні права й повне визволення. Становище трудящої жінки у Радянському Союзі має величезний вплив на рух серед працюючих жінок по всьому світі. З величезним підйомом духа, певні себе сьогодні вони організуються і беруть жвавішу участь у боротьбі за визволення всіх працюючих з капіталістичної неволі. Бо тільки визволення працюючих від гнету й визиску капіталізму принесе з собою й забезпечить повне визволення трудящих жінок.

Ми тішимося тим фактом, що й наші товаришки — українські робітниця і фармерки в Канаді теж святкують вже міжнародний день працюючих жінок. І на сьогоднішню святу відзначають вони теж чималі досягнення. Незадовго ще ніхто про них нічого не чув і не знав. Не було в них організації і не брали вони участі в робітничо-фармерському русі. І самі вони не думали, що вони можуть бути корисними у визвольній боротьбі працюючої класи. А відколи взяли за організаційну і самоосвітню працю, то не лише встигли за кілька років збудувати чи не найкращу організацію працюючих жінок в Канаді — Жіночу Секцію ТУРФДім, але розвинули незвичайно жваву самодіяльність і зробили під кожним зглядом такий поступ вперед, що можуть послужити прекрасним прикладом неорганізованим робітницям і фармеркам.

На сьогоднішню святу наші товаришки відзначають зріст своєї організації, поширення її і на фармерські околиці, незвичайний розвиток свого журналу "Робітниця", значного підвищення урівня свідомості членства Жіночої Секції ТУРФДім, поширення свого впливу на неорганізованих робітниць і фармерок, встановлення зв'язків з іншими організаціями працюючих жінок, чималі досягнення в кращому вихованні своїх дітей і т. д. Рівночасно будуть пороблені старання збільшити ще далі свою організацію, видививши під час свята її користь для робітниць і фармерок.

Такі старання роблять на цьому святі організовані працюючі жінки всіх країн. Скрізь, по всьому світі лунають сьогодні поклики свідомого й організованого працюючого жіноцтва до організації і до боротьби за визволення працюючих від капіталізму. А це вже велика допомога організованим робітницям, фармеркам і селянам у їхніх змаганнях. Це праця великого значіння, яка без цієї допомоги організованого працюючого жіноцтва залишилася б невиконаною. Це велике й важливе зміцнення організованої сили працюючої класи.

Тому вітаємо наших товаришок з їхнім святом і кличемо разом з ними до всіх робітниць і фармерок: Вступайте в ряди організованого жіноцтва! Зміцніть сили тих, що борються за ваші права і визволення всіх працюючих! Допомогайте прискорити день загального великого свята працюючих — день визволення від визиску й панування капіталізму!

ПІДЧАС ПЕРЕВОРОТУ В КАНТОНІ ЗАГІНУЛО 2.000 ОСІБ.

Криваві події, що сталися в грудні місяці в Кантоні, ще й досі непокоїть громадську думку трудящих всього світу. Жорстока розправа кантонських генералів з кантонськими революціонерами — одна з найстрашніших подій з усієї китайської революції за останніх 20 років.

Ось, що розкаже про цю подію безпосередній її свідок, колишній генеральний консул Радянського Союзу в Кантоні, тов. Покхалінський, що прибув недавно до Москви.

Напруження влічувалося задовго до перевороту.

Завдяки до комуністичного перевороту в Кантоні вже відбувалося напруження, що виникло в наслідок боротьби між генералом Чан Фа-Гвєм, який називав себе лівим кумінтаніцем та чорносотенною гуансійською зграєю, що наступала на Кантон. Всі зусилля Чан Фа-Гвея були спрямовані на те, щоб ліквідувати цей наступ. Не зважаючи на несприятливе воєнне становище, уряд Чан Фа-Гвея не зробив змін у тяжкому стані кантонського пролетаріату, і власне ця влада нічим не відрізнялася від диктатури реакціонера Лі Ти-Сіна. Цей безпорадний стан кантонських робітників примусив їх із зброєю в руках вийти проти 11. грудня вийти на вулиці Кантону й захопити в свої руки владу.

Як відбувся переворот.

Самий переворот відбувся досить легко через те, що регулярні війська вийшли на фронт. 11. грудня в день було захоплено всі урядові військові установи, всі штаби, і в місті почала організуватися нова влада, яку з радістю зустрінули кантонські робітники. Було організовано кантонську раду робітничих депутатів і кантонський уряд — Раднарком, до якого ввійшли найвизначніші робітники китайської комуністичної партії. Гаслами нової влади було: "Звільнення робітничої класи й селянства", "Скинення ярма імперіалізму і милитаристів", "Передача землі селянам", "Поліпшення умов праці для робітників (8-годинний день праці)", "Переселення робітників із халуп в будинки" і т. ін.

НАШІ КЛІЧІ ДО ДЕСЯТИЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ ТУРФДІМ.

Ми своїх клівців не змінювали. Ми своєї пропаганди не агітації не орієнтували на чийсь сили, чи на чийсь фронти. Те, що ми голосили десять літ тому назад, ми нині повторюємо від слова до слова. Тому такі злі на нас наші приятелі. Але ми їх лишимося.

Десять літ тому назад ми в тяжких умовах загальної воєнної загрози, як також загального революційного піднесення міжнародних трудящих мас — започаткували свою культурно-освітню організацію ТУРФДім. Були це також часи "відродження української нації", часи, в яких дуже легко можна було піддатися "загальному настроєві", висловлюючи "демократичною мовою", й полести за течією грушевського-винниченківського "відродження", яке, як це ми тепер бачимо, перетворилося в петлюрівсько-гетьманську перешкоду. Треба було гостро розібратися в тодішньому хаосі подій, щоб не тільки в них розібратися, але витримати й відбити всі атаки ріжних отаманських та зберігати незайману класову позицію.

Вмерла в боротьбі за цю позицію Українська Соціал-Демократична Партія, наложивши головою "Робочий Народ", а де ідеа лишалися незайманою. Початки творення культурно-освітньої організації — це нащупування такого ґрунту під

Оборона міста.

Всю увагу кантонського радянського уряду було віддано на оборону міста. Спільно навчалися загони червоної гвардії й сформовані загони червоної армії. На міських майданах босі й обдірані робітники протягом 2-3 годин навчалися стріляти з рушниць і зараз же відправлялися на боротьбу з ворогом, розпорощеним по всьому місті.

Червоногвардійці й червоноармійці мали на шій червоні краватки. В окремих загонів видно червоні прапори із серпом та молотом.

Пожегі.

В наслідок жорстокої вуличної боротьби й бомбардування з острова Генана місто почало горіти в багатьох місцях. За офіційними даними згоріло 1.700 багатоповерхових кам'яних будинків, більша половина міста. Боротьба була нерівна. З одного боку малочисні робітничі загони, а з другого — регулярні частини Лі Фу-Ліна, що наступали на Кантон з двох флангів.

Терор.

Вночі на 13. грудня цим частинам пощастило вдертися до міста й почався найжорстокіший терор, нечуваний навіть в історії китайської революції. Хоч основному ядру червоної армії, а так само, мабуть, кантонському радянському уряду пощастило вийти з міста, все-ж у місті лишилося ще багато робітників, на яких вдарили банди Лі Фу-Ліна. Робітників розстрілювали групами, що складалися з десятків і сотень людей. Ім у цьому допомагали білогвардійські загони кантонської буржуазії, що тоді організувалися. З вікна консульства було видно, як мучили кати захоплених на вулицях робітників і як їх потім розстрілювали. Тільки протягом першого тижня було розстріляно в місті понад 2.000 робітників. Між іншим, чужоземців, що жили в передмістях Кантону, ще 11 грудня було перевезено до Шаміну (чужоземна концесія) і доступ на острів Шамін було закрито. На території Шаміна було висаджено загони японських моряків.

як відчуваємо, кажу, нині потребує ще більшого поширення нашої організації, кращого її зміцнення та поглиблення її освітлюючої й культурно-освітньої праці.

Десять літ тому назад наша організація започаткувалася тільки одним першим відділом. Нині вона числить десятки відділів і товариств, з тисячами членів і членкинь, дорослих і молоді, з великим розгалуженням своєї діяльності. Нині побіч ТУРФДім створилися інші робітничо-фармерські організації, які об'єднують її членством, а проте ми аж ніяк не можемо й не сміємо сказати: "Ми вже з'організовані, просвічені, ми вже не потребуємо агітувати, закликаєти, ми вже можемо спокійно сидіти, склавши руки, ми вже можемо "спати лапу". Наші противники якраз цього хотіли-б. Е, ні, ми не маємо ніякої охоти загнися. Ми є нащадки живучого покоління, тому то й ми живучі й свою живучість передамо своїм нащадкам.

Нині нам десять літ. Як-ж бо ми ще молоді. Коли-ж ми оглянемося назад в історію свого десятилітнього існування, то побачимо, що хоч віком ми, організація, молоді, то працєю, досягненнями, набути за ті десять літ досвідом, ми вже досить таки старі. Ми бачимо, що за нами іде вже нова, молода зміна. Ми чому радіємо, але з передових позицій ще не уступаємо. Не уступаємо, бо бачимо довкола себе численні неорганізовані маси робітництва й фармерства: частина з них ходить ще самотаном, не знаючи до якого берега причалити; частина запалувалася в сектансько-політичних таборах та між собою свариться за "бога, за отамана, за гетьмана дурного; частина хитається туди, куди вітер віє.

В такому оточенні, в якому пливають ще гетьманські оцуці, петлюрівські держаків від розбитих тризубів і недоноски з "міжнародної соціалістичної ліги" — нам ще треба докласти багато праці, щоб відкрити людям очі, аби вони побачили в справжньому світі ціх ріжнокольорових гастрольорів.

ЧИМ БАГАТИЙ МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ.

Місяць березень є одним з тих місяців, на який ми робітничі й робітничі звертаємо велику увагу. Це один з місяців, в якому припадає багато історичних подій, які мають велике значіння для робітничої класи. В цьому місяці припадає перелом навіть у самій природі. Уступає люта зима, а на її місце приходить весна. Прихід весни святкував ще колишній дикун, тисячі років тому назад, а пізніше християне замінили те свято природи на воєнське Христу, себто Великдень.

В цьому місяці припадає багато робітничих свят. Ті свята є зв'язані з історією робітничого руху. З приходом весни ми будемо святкувати цього року 115. роковини народження нашого поета-співця Тараса Шевченка. Правда, що життя так хотіло, що в цій такій місяці святкуємо і 67. роковини смерті нашого поета. Святкуючи, ми гадаємо й про той панцичний лад, який передчасно загнав Тараса в сиротину.

Цього таки місяця робітничо-освітній організацій ми повинні виконати одну дуже важну ухвалу дев'ятого з'їзду ТУРФДім. Ми мусимо усунути довг, який тягнеться на нашій центральній інституції — друкарській комуні. Ми повинні подати нову ротаційну машину, бо тираж нашої преси зріс до такої міри, що працювати на ній стало неможливо.

В місяці березні святкують свій міжнародний день і жінки робітничі. Вони сходяться того дня, роблять підсумки своєї праці та поглиблюють свої ряди.

Коли говорити про значіння робітничих свят, то не можна пропустити мовчачкою історичного значіння започаткування Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім та за-

Може хто спитає: що-ж це має спільного з культурно-освітньою працею? О, навіть дуже багато спільного. Ми-ж ніколи не казали й не кажемо, що культура та освіта, це такі абстрактні поняття, що вони ніяк не стосуються до життя, а тим більше до біжучих подій. Ми кажемо, що вони якраз стосуються, що наша культурно-освітня праця робить людей такими всевідомими, що вони навіть в такому великому (фізично) осліві, як "Тригорій наш", добувають фашистські мікроби — і то без побільшального шкля.

"Лати, лати, лати" — репетує як на зав'язці орган греко-католицького єпископа на більшовиків та радить, щоб на Укр. Роб. Домах дати написи "Доми Латів". Що їх, цих єгомосців так припекло? Так їх припекла наша невтомна десятилітня освітлююча праця. Ось недавно вибралося з Вінніпегу на захід двох греко-католицьких гастрольорів та з великим шумом почали з Едмонтону наступ на схід. Перед Українцями вони фігурували, як "борці за рідну школу в Галичині", а перед своїми англійськими панями зарекомендували себе, свою роботу й мету своєї кампанії, як безпощадне поборювання більшовизму. Обіцяли вони панам, що почавши з Едмонтону, зметуть більшовизм з лиця землі канадської. А на ділі з того всього вийшов поганенький пшик і греко-католицькі Дон-кіхоти причимчикували до Вінніпегу з порожніми руками та закричали "лати", "лати"...

Так з латами вони й остануть. А ми такі святкуватимемо десятилітній ювілей своєї організаційної й культурно-освітньої праці. І в той день ми повторимо свої клічі: "Всі, хто не є ще членом Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім, ставайте ним тепер! Всі, хто не читає ще своєї робітничо-фармерської преси, ставайте її передплатником зараз! Робітничі й фармерські! Лучіть свої сили в одній й єдиній в Канаді робітничо-фармерській організації Товаристві Український Робітничо-Фармерський Дім. Волинці."

ЗАМІТКИ.

В чім корінь лиха?

Лікар широко пояснив про нервові недуги людини.

— З чого повстають нервові хвороби в людини? — спитав слухач.

— Найбільше з журби, — відповів лікар.

— Як можна цю недугу усунути? — спитав слухач.

— Треба забути про журбу, не брати собі нічого серйозно до голови, — пояснив лікар.

— А як, наприклад, чоловік має тисячу доларів догуг і ніяк не може його сплатити й тому журиться. Як можна усунути цю журбу? — настирливо атакував слухач лікаря.

— Треба забути за довг і тим самим усунути тризубу й хворобу, — додав лікар.

— Мені здається, — сказав слухач, — що ви не знаєте дійсної причини нервової хвороби. Коли нервові недуги в людини найбільше спричинюються журбою, то їх неможливо усунути "забуванням" про довг, а треба усунути самі довги. Треба усунути причину, а не наслідок. Ось в чім корінь лиха, пане доктор! Поясніть мені так, тоді я вас зрозумію й буду задоволений вашим викладом.

— Оце ви добре сказали, — признав лікар, — але... то знаєте, що й багаті люди також хворіють на такі самі недуги. — От тепер, то з цього нашого викладу вийшов пшик, — додав слухач, засунув шапку й вийшов з салі.

Ніяк не догодили.

Мама до своєї малої плаксивої дитини:

— Ціхо, ціхо, підеш зі мною в поле.

— Я не хочу в поле, я хочу бути в дома.

— То будеш зі мною дома.

— Я хочу в поле...

Такі малі в своєму розумі, й плаксиві "вусаті діти", — редактор української протиробітничої преси.

Ще так недавно вони лементували, що радянський уряд дає Жидам найкращі землі на Україні, а Українців відсилає у далекі Сибір.

Тепер вони пишуть, що радянський уряд виправляє Жидів на "врожайні землі" на Сибір, а Українців лишає на не-врожайних землях на Україні.

"Кадри замотаних Галиціянів".

Редактор "У. Г." назвав всіх чесних й свідомих українських робітників і фармерів в Канаді, що не належать до православного собора, — "галицькими мордами", а редактор "Канад. Фармера" назвав цих-же самих українських робітників і фармерів, — "кадрами замотаних Галиціянів".

А вже найдурніший редактор "Канад. Українця" назвав цих-же самих українських робітників і фармерів — "латами".

Пригадуємо собі, як я був п'ятилітнім хлопцем, Мій семилітній брат все мене замагав в наших шкільних справах, а я не міг йому нічого зробити, прикаркуював його до "найвищої авторитету" — до батька. Коли батько на те все глядів по "демократичному" і я чим недовдовівся, то при кожній нагоді я допикав своєму старшому братові тим, що прозивав його якоюсь "придурною" назвою, або ізза одвірка вставляв йому свого довгого язика, з чого він все сміявся так, що приводив мене до плачу.

Розбирайте речту самі.

—Порядок!

Редактор "К. У." подав між новинками слідуючий наголовок:

"Китайці роблять у себе порядок".

А в субяноловку додає: "Кантонське військо стратило 1.700 комуністів".

Це в редактора "К. У." називається "порядком". Такого самого порядку хотять українські панки на Україні. Хотіли-б вимордувати сотні тисяч селян і робітників і завести "порядок".

Але шкода, що густ мають. Драпка.

А. Герулевич.